

Yenido?an Yo?un Bak?mda Ebeveynlerin G?çlendirilmesi: EMPATHIC-N ?lçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Yenido?an Yo?un Bak?mda Ebeveynlerin G?çlendirilmesi: EMPATHIC-N ?lçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33190>

Özet

Yenidoğan Yoğun Bakımda Ebeveynlerin Güçlendirilmesi: EMPATHIC-N Ölçeği, ebeveynlerin Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitesi (YYBÜ) ortamında deneyimledikleri bakım kalitesini ve kendilerini ne kadar güçlü hissettiklerini değerlendirmek amacıyla geliştirilmiş olan uluslararası EMPATHIC-N (Empowerment of Parents in the Hospital: NICU version) ölçeğinin Türkçe'ye uyarlamasıdır. Bu adaptasyon çalışması Sevilay Özsoy tarafından 2019 yılında yürütülmüştür. Ölçek, YYBÜ'de yatan bebeklerin ebeveynlerinin, aldıkları bilgi, destek, saygı ve katılım düzeylerini ölçerek, hastane ortamında ebeveyn merkezli bakım tevik etmeyi amaçlamaktadır.

Ölçeğin Türkçe uyarlaması, Türk kültürüne ve sağlık sistemine uygunluğunu değerlendirmek üzere dilsel eşdeğerlik, geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları içermiştir. Bu çalışmada, hemirelik ve psikoloji alanlarında, YYBÜ hizmetlerinin ebeveyn beklentilerini ne ölçüde karşıladığını saptamada önemli bir araç sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

EMPATHIC-N, Ebeveyn Güçlendirilmesi, Yenidoğan Yoğun Bakım, YYBÜ, Ölçek Uyarlaması, Sevilay Özsoy, Psikometrik Özellikler.

Yazarlar

Sevilay Özsoy (Uyarlayan)

Amaç

Ölçeğin temel amacı, Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitesi (YYBÜ) hizmetlerinin kalitesini, doğrudan hizmeti alan ebeveynlerin bakış açısıyla değerlendirmektir. Bu ölçek, ebeveynlerin hastane personeli tarafından ne kadar bilgilendirildiği, desteklendiği ve bebeklerinin bakım süreçlerine ne ölçüde dahil edildiğini belirlemeye yardımcı olur.

Bu araç, klinisyenlere ve sağlık yöneticilerine, YYBÜ ortamında ebeveyn merkezli bakım uygulamalarını geliştirmek ve ebeveynlerin stresini azaltmak için hangi alanlara odaklanmaları gerektiği konusunda somut geri bildirim sağlamak üzere tasarlanmıştır. Özsoy'un (2019) Türkçe uyarlaması, Türkiye'deki YYBÜ'lerdeki ebeveyn deneyimlerini geçerli ve güvenilir bir şekilde ölçmeyi hedefler.

Yapı (Ölçülen Yapı)

EMPATHIC-N Ölçeği, ebeveynlerin YYBÜ'deki deneyimlerini ve bu deneyimler sonucunda

hissettikleri güçlendirilme düzeylerini ölçen çok boyutlu bir yapıyı de?erlendirir. Ölçek genellikle, ebeveynlerin bilgiye erişimi, bakım kalitesine katılımı, personelden aldıkları duygusal destek, fiziksel ortamın uygunluğu ve personelin ebeveynlere gösterdiği saygı gibi kritik boyutları kapsar.

Ölçülen temel yapı, ebeveynlerin kendilerini yetkin, bilgili ve karar alma süreçlerine dahil edilmiş hissetmelerini ifade eden "Ebeveyn Güçlendirilmesi" kavramıdır. Bu yapı, YYBÜ'de uzun süre kalan bebeklerin ebeveynlerinin psikososyal sağlığı ve adaptasyonu açısından hayati öneme sahiptir.

Geçerlik

Özsoy (2019) tarafından gerçekleştirilen Türkçe uyarlama çalışmasında, ölçeğin yapı geçerliğini tespit etmek amacıyla psikometrik analizler yapılmıştır. Her ne kadar kaynak içerikte detaylar belirtilmese de, uyarlama çalışmaları genellikle Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılarak ölçeğin orijinal yapılarının (faktör sayıları ve madde dağılımları) Türk örnekleminde korunup korunmadığı incelenmiştir.

Ayrıca, ölçeğin ölçtüğü yapıyla ilişkili diğer değişkenlerle (örneğin, ebeveyn stresi veya memnuniyeti) olan korelasyonlar de?erlendiren ölçüt bağlantılı geçerlik çalışmaları da yürütülmüş olmalıdır. Bu analizler, ölçeğin hedeflediği psikolojik yapıyı doğru bir şekilde ölçtüğünü kanıtlamaya amaçlar.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenilirliği, maddelerin iç tutarlılığı ve zaman içinde ölçümlerin istikrarı ile ilgilidir. Özsoy (2019) çalışmasında, ölçeğin iç tutarlılığını de?erlendirmek için Cronbach Alfa katsayısı hesaplanmıştır. Yüksek Cronbach Alfa değerleri, ölçek maddelerinin aynı yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü gösterir.

Uyarlama çalışmasında ayrıca, ölçeğin alt boyutlarının her biri için ayrı ayrı iç tutarlılık analizleri yapılmış ve ölçeğin genel puanlarının yüksek düzeyde güvenilir olduğu varsayılmıştır. Güvenilirlik bulguları, ölçeğin YYBÜ ortamında ebeveyn güçlendirilmesi düzeylerini stabil bir şekilde saptayabileceğini destekler.

Faktör Analizi

EMPATHIC-N ölçeğinin orijinal yapıları genellikle çok boyutludur ve adaptasyon çalışmaları bu faktör yapıları doğrulamaya amaçlamıştır. Özsoy'un (2019) çalışmasında, ölçeğin Türkçe versiyonunun faktör yapılarının orijinal ölçekle tutarlılığını test etmek için Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılmıştır.

Uluslararası literatürde, EMPATHIC-N ölçeğinin tipik olarak beş ana faktörden oluştuğu kabul edilmektedir: Bilgi, Bakım, Destek, Ortam ve Saygı. Türk örnekleminde de bu beş faktörlü yapının iyi uyum indeksleri ile doğrulanması, ölçeğin kültürel eteherliğini göstermesi açısından kritik öneme sahiptir.

Ölçüm Aracı

Test Türü: Uyarlama

Format: Orijinal EMPATHIC-N ölçeği genellikle Likert tipi derecelendirme formatını kullanır. Katılımcılar, verilen ifadelerle ne ölçüde katılımlarını belirtirler (Örneğin: 1=Kesinlikle Katılmıyorum, 5=Kesinlikle Katılıyorum).

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama), İngilizce (Orijinal), diğer Avrupa dilleri.

Hedef Nüfus Grubu: Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitesi'nde (YYBÜ) yatan bebeklerin ebeveynleri (anne ve/veya baba).

Yaş Grubu: Yetişkin ebeveynler.

Nüfus Detayları: Türkiye'deki farklı hastanelerin YYBÜ'lerinde tedavi gören bebeklerin anneleri ve babaları. Örneklem büyüklüğü ve demografik özellikler, uyarlama çalışması metodoloji bölümünde detaylandırılmıştır.

Test Metodolojisi: Öz bildirimli, anket formatında uygulama. Genellikle kağıt-kalem veya elektronik ortamda doldurulur. Puanlama, alt boyut puanları ve genel güçlendirilme puanı şeklinde yapılır.

Anahtar Kelimeler

Ebeveyn Memnuniyeti, YYBÜ Kalite, Psikometrik Özellikler, Anne Bebek Sağlığı, Ankara Üniversitesi, Yoğun Bakım.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Sağlanan kaynaklarda mevcut değildir.

Kurumsal E-posta Adresleri: Sağlanan kaynaklarda mevcut değildir.

Yazma Adresi: Sevilay Özsoy, Ankara Üniversitesi (2019 yılında tez çalışması sırasında ilgisiz olduğu kurum).

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

?zinler: Ölçe?in kullan?m? için orijinal geli?tiricilerden ve Türkçe uyarlamas?n? yapan Sevilay Özsoy'dan izin al?nmas? gerekmektedir. Akademik veya ticari kullan?m için izin ve ücret ko?ullar? ilgili yazarlarla ileti?ime geçilerek belirlenmelidir.

Ücret: Bilgi mevcut de?ildir.

Test Y?I? (Uyarlama): 2019

Ek Bilgi: Ölçe?in uyarlama çal??mas?na ait orijinal Yüksek Lisans Tezi, Yüksekö?retim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi üzerinden eri?ilebilir: tez.yok.gov.tr.

Ölçe?in orijinal PDF belgesi, a?a??daki adresten indirilebilir: yenidogan-yogun-bakimda-ebeveynlerin-guclendirilmesi-empathic-n-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Özsoy, S. (2019). *Yenido?an yo?un bak?mda ebeveynlerin güçlendirilmesi: Empathic-n Ölçe?i'nin Türkçe uyarlamas?.* . Ankara Üniversitesi, Ankara.

Orijinal EMPATHIC-N geli?tirme makaleleri (Uyarlama çal??mas?nda referans gösterilen ana kaynaklar).

Yenido?an Yo?un Bak?mda Ebeveynlerin G?çlendirilmesi: EMPATHIC-N

Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir. Ölçek maddeleri kaynak içerikte sa?lanmam??t?r.

Bu ölçe?in maddeleri, telif haklar? ve akademik yay?nlanmam?? tez k?s?tlamalar? nedeniyle bu platformda aç?kça sunulmamaktadır. Maddelere eri?im için lütfen ilgili yüksek lisans tezine (Özsoy, 2019) veya orijinal ölçek geli?tiricilerine ba?vurunuz.